

Silo, kde čas není pánem

Když budete projíždět okolo Žatce směrem na Libočany a Kadaň, možná si v dálce všimnete zvláštní budovy. Vysoká, extrémně šikmá červená střecha s průzory a velké množství malých okýnek. Napadne vás, k čemu asi slouží. Dnes už takové budovy nevidíte a nejspíš vás nenapadne, že je to sklad na obilí. Vždyť dnes přece sila vypadají jinak. A přece je to silo. Leží v Ústeckém kraji v okrese Louny, v katastrálním území Nové Sedlo u Žatce a jmenuje se Žaboklíky.

Tahle budova už mnohé pamatuje. Silo bylo postaveno v období 2. světové války v letech 1940 – 1942. Budova má devět podlaží, strmou sedlovou střechu, která je celá odlita z betonu a teprve na něm jsou položeny krovy a tašky. To proto, aby v případě zasažení letceku pumou, tato sklouzla mimo budovu.

Podobně důmyslný je i vnitřek. Scházíme po úzkých betonových schodech do podzemí. Provází mne dva pánové, pan Bohuslav Dostál, který tu léta zastával funkci vedoucího a zná tu každý šroubek, každou klapku a pan Zdeněk Řehoř, který se naprosto profesionálně ujal této funkce po něm. Celá budova je podsklepena a uvnitř nacházíme kryt, uzavíratelný dvěma ocelovými dveřmi s gumovým těsněním proti přístupu vzduchu. V krytu stojí stará zrezivělá kovová židle s popraskanou koženkou. „Tahle židle snad ještě pamatuje válku“, usmívá se s nadsázkou pan Dostál a pokračuje: „Uvnitř

krytu byl vzduchový přívod a v případě poškození budovy byl zbudován nouzový východ podzemní šachtou, která je však dnes už zasypána. Zbyla po ní jen dvířka, vidíte? Ve své době byla v budově zabudována parní sušárna obilí, která byla napájena dvěma litinovými kotly, kdy do každého z nich se vešlo 3 q uhlí. A sklepy, ty jsou absolutně suché. Pod celou budovou sila je totiž vybudovaná kovová vana jako izolace proti vztlínající vodě a tato vana je dodnes funkční.“

Při stavbě sila bylo nasazeno až 160 lidí, zejména sedláků z okolí, kteří si tím pomáhali hlavně v mimosezonní době. Veškeré práce včetně výkopových se prováděly ručně. A nebylo to jednoduché. Písek na stavbu se dovážel, ručně se házel na ocelové plotny, pod nimiž se topilo, zde se písek přepaloval, znovu nakládal na koňské povozy, odvážel se k řece do Nového Sedla, kde se vypral, aby se pak znovu naložil a odvezl zpátky na stavbu sila. Teprve potom se z něho mohlo stavět. Každý den se takto udělal malý kousek práce, ale ta byla precizně odvedená.

Silo dnes patří společnosti AgroZZN, a.s. a má skladovou kapacitu 4500 t. Skladují se tu zejména obiloviny, ale i olejiny. Velmi důmyslné je také naprosté využití obestavěného prostoru. Celá budova má obdélníkový půdorys, zásobníky v síle, tzv. buňky, jsou vybudovány ve tvaru včelích pláství. Tyto buňky byly vyšalovány prkny a po dokončení betonáže a vyzrání se dovnitř nanosila sláma a buňky se nechaly vypálit. Potom se vše vyčistilo a buňky se vyglatovaly čistým cementem. „Když vložíte do obdélníku 9 buněk ve tvaru včelích pláství, získáte ještě 4 kosočtverce uprostřed a 12 trojúhelníků po obvodu. A všechny tyto prostory jsou využity jako funkční buňky,“ vypráví pan Řehoř a ukazuje podlahové sklady s původní, dosud používanou technologií. „Součástí sila jich je 6, každý s kapacitou 200 t.“

V době stavby sila nebyl vybudován žádný příjmový koš na obilí, byly zde vystavěny betonové rampy, s ocelovými otvory, do kterých se sypalo obilí dovážené v pytlích.

Silo bylo nadčasové i svojí hodinovou příjmovou kapacitou 30 t, kterou v té době dodavatelé nemohli naplnit, protože obilí se dováželo pouze v pytlích koňskými povozy od mlátiček na poli. Až později, v sedmdesátých letech, do-

šlo k vybourání části betonové rampy a byl vybudován první příjmový koš na volně dovážené obilí. V roce 1975 se budoval druhý příjmový koš na druhé straně budovy u vlečky. Tímto způsobem bylo možno využít dvě příjmové cesty a zvýšila se tak příjmová kapacita. Vlečka byla využívána až do devadesátých let minulého století.

V objektu vidím ještě jedno silo, ocelové. Dozvídám se, že bylo vybudováno v roce 1978, aby se zvýšila skladová kapacita původního betonového sila. Toto ocelové silo má úložnou kapacitou 4800 t, ale slouží pouze jako úložný prostor, protože není vybaveno žádnou technologií na úpravu obilovin. Veškeré úpravy obilí se provádí pouze na původním síle.

Za zmínku, která svědčí o vynikající práci našich předků, určitě stojí nejen původní technologie, která je stále ještě naprosto funkční, ale vůbec celá stavba, která do současné doby nepotřebovala žádné opravy.

Takovýchto staveb a objektů, které jsou dosud funkční, už dnes mnoho nevidíme. Vím ještě o dvou dalších, jedna věrná kopie tohoto betonového sila stojí na hraničním přechodu Vojtanov a další v Lovosicích. Možná jich je víc, ale zase ne tolik. Možná, že na té staré zrezavělé židli v podzemním krytu došlo k nějakým strategickým rozhodnutím. Co kdyby ... ? A co když je to pravda?!

Velké poděkování, nejen za odbornou konzultaci, patří panu Bohuslavu Dostálovi, který ve funkci vedoucího střediska na tomto síle prožil dlouhou řadu let a panu Zdeňku Řehořovi, který mistrně ovládá provoz historického sila dnes.

**Hanka Parodovská
Bohuslav Dostál**

